

การรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมือง:
การวิเคราะห์เชิงนโยบายจากดัชนีการรับรู้
การทุจริตของเดนมาร์กและประเทศไทย
Corruption Perceptions in a Political Economy Context:
A Policy Analysis Based on the Corruption Perceptions
Index of Denmark and Thailand

กมลสันต์ ศรียารัตน์ (Kamonsan Sriyanya) ¹

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

Doctoral Student, Ph.D.

Public Administration, Ramkhamhaeng University,

Corresponding author Email: kamonsan2535@gmail.com

(Received: March 6, 2026/ Revised: March 29, 2026/

Accepted: June 8, 2026)

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์การรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมือง โดยมุ่งอธิบายความแตกต่างของระดับการรับรู้การทุจริตระหว่างประเทศเดนมาร์กและประเทศไทย การศึกษาพิจารณาการรับรู้การทุจริตในฐานะปรากฏการณ์เชิงโครงสร้างที่เชื่อมโยงกับการใช้อำนาจอรัฐ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการจัดสรรทรัพยากร ภายใต้คุณภาพของสถาบันทางการเมืองและระบบการบริหารภาครัฐ การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data analysis) จากดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงนโยบาย โดยพิจารณาบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของทั้งสองประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศเดนมาร์กมีระดับการรับรู้การทุจริตต่ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม ระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา กลไกตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ และบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ปัจจัยดังกล่าวช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อสถาบันของรัฐและเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยยังเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้างในระบบเศรษฐกิจการเมือง โดยเฉพาะความโปร่งใสในการใช้อำนาจดุลยพินิจ ประสิทธิภาพของระบบราชการ และความเชื่อมั่นต่อกลไกการกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งส่งผลให้การทุจริตถูกมองเป็นความเสี่ยงเชิงระบบ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์การรับรู้การทุจริตผ่านกรอบเศรษฐกิจการเมืองและดัชนีการรับรู้การทุจริตช่วยให้เข้าใจพลวัตเชิงโครงสร้างของปัญหาการทุจริต และสะท้อนความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพสถาบันของรัฐ ความโปร่งใสในการบริหารภาครัฐ และการเสริมสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการทุจริต เพื่อสนับสนุนการยกระดับธรรมาภิบาลและการกำหนดนโยบายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: การรับรู้การทุจริต, เศรษฐกิจการเมือง, การวิเคราะห์เชิงนโยบาย, ดัชนีการรับรู้การทุจริต

Abstract

This article examines corruption perceptions within a political economy context, aiming to explain differences in perceived corruption between Denmark and Thailand. Corruption perception is conceptualized as a structural phenomenon associated with the exercise of state power, public policy formulation, and the allocation of public resources, which are shaped by the quality of political institutions and public administration. The study employs secondary data analysis based on the Corruption Perceptions Index (CPI) published by Transparency International, combined with policy analysis of the political, economic, and social contexts of both countries.

The findings indicate that Denmark consistently maintains a very low level of perceived corruption, reflecting strong rule of law, a stable parliamentary democracy, effective checks and balances, and social norms that discourage the pursuit of undue benefits. These institutional characteristics contribute to high public trust in state institutions and long-term economic stability. In contrast, Thailand continues to face structural constraints within its political economy, particularly regarding transparency in the exercise of discretionary power, bureaucratic effectiveness, and public confidence in oversight mechanisms. As a result, corruption is perceived as a systemic risk within the governance system. The study highlights that analyzing corruption perceptions through a political economy perspective and the CPI provides deeper insight into the structural dynamics of corruption and governance. Strengthening institutional quality, transparency in public administration, and social norms that reject corruption is therefore essential for improving governance and supporting sustainable anti-corruption policies

Keywords: Corruption Perceptions, Political Economy, Policy Analysis, Corruption Perceptions Index

บทนำ

การทุจริตเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะในบริบทของรัฐสมัยใหม่ที่ใช้อำนาจรัฐ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ ล้วนต้องอาศัยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และหลักธรรมาภิบาลเป็นฐานสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในหลายประเทศ ปัญหาการทุจริตยังคงฝังรากลึกและปรากฏในรูปแบบของ “การรับรู้การทุจริต” ซึ่งสะท้อนระดับความเชื่อมั่นของประชาชน ภาคธุรกิจ และประชาคมโลกต่อสถาบันทางการเมืองและการบริหารภาครัฐของประเทศนั้น ๆ ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ซึ่งจัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) จึงได้รับการยอมรับในระดับสากลในฐานะเครื่องมือสำคัญที่ใช้สะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตในภาครัฐของประเทศต่าง ๆ โดยอาศัยการประเมินจากแหล่งข้อมูลจำนวน 13 แหล่ง ครอบคลุมมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและองค์กรระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2568) แม้ CPI จะเป็นการวัด “การรับรู้” มากกว่าการวัดเหตุการณ์การทุจริตโดยตรง แต่การรับรู้ดังกล่าวมีอิทธิพลอย่างมากต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ การตัดสินใจลงทุน และภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ

ผลการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ค.ศ. 2025 ซึ่งประกาศโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 สะท้อนภาพรวมของสถานการณ์การทุจริตในระดับโลกอย่างชัดเจน โดยมีประเทศที่ได้รับการประเมินทั้งหมด 182 ประเทศ จากแหล่งข้อมูลการประเมินจำนวน 13 แหล่ง ผลการประเมินพบว่า 2 ใน 3 ของประเทศที่ได้รับการประเมินมีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และค่าเฉลี่ยคะแนนทั่วโลกอยู่ที่ 42 คะแนน ซึ่งสะท้อนว่าการทุจริตยังคงเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในหลายประเทศทั่วโลก ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงสุดคือประเทศเดนมาร์ก โดยมีคะแนน 89 คะแนน รองลงมาคือฟินแลนด์ 88 คะแนน สิงคโปร์ 84 คะแนน นิวซีแลนด์ 81 คะแนน และนอร์เวย์ 81 คะแนน ขณะที่ประเทศไทยได้รับคะแนน 33 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 116 จาก 182 ประเทศ โดยมีอันดับลดลง 9 อันดับและมีคะแนนลดลงจากปีก่อนหน้า ซึ่งในปี ค.ศ. 2024 ประเทศไทยมีคะแนน 34 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 107 สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของประเทศไทยในการยกระดับความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริตในบริบทของระบบเศรษฐกิจการเมืองและธรรมาภิบาลของรัฐในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาค ประเทศไทยยังคงมีคะแนน CPI ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และอยู่ในอันดับกลางถึงล่างของกลุ่มประเทศอาเซียน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนข้อจำกัดด้านความโปร่งใส ประสิทธิภาพของการบริหารภาครัฐ และความเชื่อมั่นต่อกลไกการกำกับดูแลของประเทศ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ในเชิงโครงสร้าง การรับรู้การทุจริตมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับบริบทเศรษฐกิจการเมือง เนื่องจากเศรษฐกิจและการเมืองมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก โดยการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ ขณะที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจก็สามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ บทเรียนจากประเทศต่าง ๆ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย แสดงให้เห็นว่า ความเหลื่อม

ล้าทางเศรษฐกิจและโครงสร้างการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม มักเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระยะยาว (เชมภัทร ทฤษฎีคุณ, 2564) ในบริบทดังกล่าว ประเทศเดนมาร์กมักถูกยกเป็นตัวอย่างของประเทศที่มีระดับการรับรู้การทุจริตต่ำที่สุดของโลกอย่างต่อเนื่อง สะท้อนความเข้มแข็งของระบบธรรมาภิบาล ความโปร่งใสของภาครัฐ และความเชื่อมั่นของสังคมต่อสถาบันทางการเมืองและกระบวนการยุติธรรม (Transparency International, 2024) ในเชิงโครงสร้างทางการเมือง เดนมาร์กเป็นประเทศประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่ให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบของรัฐต่อสาธารณะ (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน, 2564) อีกทั้งยังดำเนินการภายใต้หลักการกำกับดูแลที่เน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจรัฐ (European Union, 2024) ขณะเดียวกัน ในด้านเศรษฐกิจ เดนมาร์กมีระบบเศรษฐกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงและมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่โปร่งใส ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนและลดแรงจูงใจในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์, 2566) ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง คุณภาพของสถาบันของรัฐ และวัฒนธรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งล้วนมีผลต่อระดับการรับรู้การทุจริตของประเทศ ดังนั้น การศึกษาการรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมืองของประเทศเดนมาร์กและประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจกลไกเชิงโครงสร้างที่เอื้อต่อหรือยับยั้งการทุจริต (กรมประชาสัมพันธ์, 2566)

ด้วยเหตุนี้ บทความเรื่อง “การรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมือง: การวิเคราะห์เชิงนโยบายจากดัชนีการรับรู้การทุจริตของเดนมาร์กและประเทศไทย” จึงมุ่งวิเคราะห์การรับรู้การทุจริตภายใต้บริบทเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของทั้งสองประเทศ เพื่อสังเคราะห์บทเรียนเชิงโครงสร้างและเชิงนโยบายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทยในระยะยาว (ศูนย์ความรู้เพื่อความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน และส่งเสริมธรรมาภิบาลในระดับภูมิภาค, 2568)

จุดเริ่มต้นของการต่อต้านการทุจริตในเวทีโลก

แม้ว่าการทุจริตจะเป็นปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ รับรู้ร่วมกันมาเป็นเวลานานว่า ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารราชการ และความเชื่อมั่นของสังคม แต่ก่อนช่วงทศวรรษ 1990 ประเด็นการทุจริตยังมิได้ถูกยกระดับให้เป็นวาระสำคัญในเวทีระหว่างประเทศอย่างชัดเจน การอภิปรายหรือกล่าวถึงปัญหาการทุจริตของประเทศใดประเทศหนึ่งในระดับนานาชาติมักถูกหลีกเลี่ยง เนื่องจากถูกมองว่าเป็นเรื่องภายในของรัฐและมีความอ่อนไหวทางการเมือง (Gultung, 2001) ในบริบทขององค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะธนาคารโลก ซึ่งมีบทบาทสำคัญด้านการให้เงินกู้และสนับสนุนการพัฒนา ปัญหาการทุจริตจึงมักไม่ได้ถูกกล่าวถึงโดยตรงไปตรงมา เนื่องจากข้อจำกัดตามกฎบัตรขององค์กรที่ไม่อนุญาตให้เข้าไปแทรกแซงกิจการทางการเมืองของประเทศสมาชิก เจ้าหน้าที่ของธนาคารโลกจึงมีความกังวลว่าการกล่าวถึงการทุจริตโดยตรงอาจถูกตีความว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐผู้ได้รับความช่วยเหลือ ด้วยเหตุนี้ การอธิบายปัญหาดังกล่าวจึงมักใช้ถ้อยคำทางอ้อม เช่น “การบริหารปกครอง” หรือ “ประสิทธิภาพของระบบราชการ” แทนการกล่าวถึงการทุจริตโดยตรง อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต่อเนื่องถึงต้นทศวรรษ 1990 ความ

ล้มเหลวของกระบวนการพัฒนาในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ทำให้แนวคิดเรื่องการบริหารปกครองที่ดี (good governance) เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น การประชุมของธนาคารโลกในภูมิภาคแอฟริกาที่ประเทศสวาซิแลนด์ในปี ค.ศ. 1990 ซึ่งจัดขึ้นเพื่ออภิปรายงานศึกษา *A Long Term Perspective Study* ได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการบริหารปกครองและการทุจริตมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความล้มเหลวในการพัฒนา แม้ว่าธนาคารโลกจะยังมีข้อจำกัดในการผลักดันประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นทางการ แต่การประชุมดังกล่าวก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ประเด็นการต่อต้านการทุจริตเริ่มได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ จากข้อจำกัดขององค์กรระหว่างประเทศดังกล่าว การขับเคลื่อนประเด็นการต่อต้านการทุจริตจึงเริ่มเกิดขึ้นจากภาคประชาสังคม โดย Peter Eigen อดีตผู้บริหารธนาคารโลก ได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากหลายภาคส่วนก่อตั้งองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ในปี ค.ศ. 1993 เพื่อสร้างกลไกอิสระในการผลักดันการต่อต้านการทุจริต และเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคม ภาครัฐ และภาคธุรกิจมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับโลก

องค์กรความโปร่งใสนานาชาติได้จัดตั้งสำนักงานเลขาธิการ ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนและประสานงานเครือข่ายในประเทศต่าง ๆ รวมถึงกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตในระดับนานาชาติ Norad (2011) ระบุว่าสำนักงานเลขาธิการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการทุจริต การสนับสนุนเชิงเทคนิค และการสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค ขณะเดียวกัน Hawthorne (2012) ชี้ว่า การประชุมเปิดตัวองค์กรในปี ค.ศ. 1993 ซึ่งมีผู้แทนจากรัฐบาล องค์กรพัฒนา และภาคธุรกิจเข้าร่วมจำนวนมาก ได้ช่วยสร้างการรับรู้ต่อบทบาทขององค์กรในเวทีโลกอย่างรวดเร็ว (เจริญ สู้ทุกทิศ, 2567)

หนึ่งในผลงานสำคัญขององค์กรความโปร่งใสนานาชาติ คือ การจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ซึ่งเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1995 โดย CPI เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านความเสี่ยง และนักวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนระดับการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตในประเทศต่าง ๆ ดัชนีดังกล่าวได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางและถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเปรียบเทียบสถานการณ์การทุจริตในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ ชัยวัฒน์ ม่านศรีสุข (2564) เห็นว่าการจัดทำ CPI มีบทบาทสำคัญในการทำให้ปัญหาการทุจริตถูกยกระดับเป็นประเด็นเชิงนโยบายระดับโลก มากกว่าจะเป็นเพียงปัญหาภายในของรัฐแต่ละประเทศ นอกจากการจัดทำ CPI แล้ว องค์กรความโปร่งใสนานาชาติยังมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ประเด็นการต่อต้านการทุจริตเข้าสู่วาระการประชุมระดับนานาชาติ เช่น การประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศอเมริกาในปี ค.ศ. 1994 ซึ่งนำไปสู่การยอมรับร่วมกันว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง และต่อมาได้พัฒนาเป็นอนุสัญญาระหว่างชาติอเมริกันเพื่อต่อสู้กับการทุจริต

ในช่วงกลางทศวรรษ 1990 การต่อต้านการทุจริตในเวทีโลกเริ่มขยายตัวอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อ James Wolfensohn ประธานธนาคารโลกในขณะนั้น ได้กล่าวถึงการทุจริตว่าเป็น “มะเร็งของการพัฒนา” ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดขององค์กรระหว่างประเทศที่เริ่มตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ต่อมา การออกอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการติดสินบนเจ้าหน้าที่

ภาครัฐต่างชาติขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในปี ค.ศ. 1997 ถือเป็นก้าวสำคัญในการสร้างมาตรฐานร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการติดสินบนในธุรกรรมระหว่างประเทศ (Pieth, 1997) พัฒนาการดังกล่าวทำให้การต่อต้านการทุจริตในเวทีโลกเริ่มขยายไปสู่การศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับการพัฒนาในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง งานวิจัยของ Rontos et al. (2019) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การทุจริต ระดับรายได้ การพัฒนา มนุษย์ และคุณภาพของระบบการเมืองในระดับโลก ชี้ให้เห็นว่า การทุจริตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีลักษณะเป็น “สองด้านของเหรียญเดียวกัน” กล่าวคือ แม้รายได้และความมั่งคั่งจะเพิ่มขึ้น แต่หากยังคงมีการทุจริตในระดับสูงและขาดคุณภาพด้านธรรมาภิบาล การพัฒนาที่ยั่งยืนก็ยากที่จะเกิดขึ้น (Norwegian Agency for Development Cooperation, 2011)

ในช่วงหลัง งานวิจัยด้านการทุจริตได้ขยายกรอบการวิเคราะห์ไปสู่ระดับระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้น เช่น งานของ Rojas et al. (2025) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงพลวัตระหว่างการทุจริตและการเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายประเทศ โดยใช้ข้อมูล GDP และ CPI ร่วมกับแบบจำลอง VAR ผลการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านการทุจริตหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นผ่านกลไกของระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งสะท้อนว่าการรับรู้การทุจริตมีลักษณะเป็นปรากฏการณ์เชิงเครือข่ายมากกว่าจะเป็นปัญหาภายในของรัฐเพียงลำพัง

ดังนั้น พัฒนาการของการต่อต้านการทุจริตในเวทีโลกจึงสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของ “การทุจริต” จากประเด็นต้องห้ามทางการเมือง ไปสู่ประเด็นเชิงโครงสร้างของการพัฒนา ที่เชื่อมโยงกับคุณภาพสถาบัน ประสิทธิภาพของรัฐ และพลวัตของเศรษฐกิจโลกอย่างต่อเนื่อง การทำความเข้าใจการรับรู้การทุจริตจึงจำเป็นต้องพิจารณาทั้งมิติภายในประเทศและมิติระหว่างประเทศควบคู่กัน โดยเฉพาะในบริบทที่ประเทศต่าง ๆ มีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจการเมืองและธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) เป็นดัชนีที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1993 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการต่อต้านการทุจริตในระดับโลก และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม CPI ใช้เป็นเครื่องมือสะท้อนภาพลักษณ์ความโปร่งใสของภาครัฐในประเทศต่าง ๆ ผ่านการประเมินจากแหล่งข้อมูลหลากหลายองค์กรระหว่างประเทศ

โดยทั่วไป CPI คำนวณจากแหล่งข้อมูลการประเมินประมาณ 13 แหล่ง ซึ่งสะท้อนมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ นักธุรกิจ และนักวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับระดับการทุจริตในภาครัฐของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย มีการใช้ข้อมูลจาก 9 แหล่งสำคัญ ได้แก่ Bertelsmann Foundation Transformation Index (BF-BTI), Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU), Global Insight Country Risk Rating (GI), IMD World Competitiveness Yearbook (IMD), Political and Economic Risk Consultancy (PERC), Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG), World

Economic Forum (WEF), World Justice Project (WJP) และ Varieties of Democracy Institute (VDEM) (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

แหล่งข้อมูลดังกล่าวมีลักษณะเป็นการประเมินเชิงผู้เชี่ยวชาญ (expert assessment) และการสำรวจความคิดเห็นของภาคธุรกิจ โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ การเรียกรับสินบน การจัดสรรงบประมาณของรัฐ ความโปร่งใสของกระบวนการบริหารภาครัฐ ประสิทธิภาพของระบบกฎหมาย และความเป็นอิสระของสถาบันตรวจสอบ ตัวอย่างเช่น ดัชนี Bertelsmann Transformation Index ให้ความสำคัญกับความสามารถของรัฐในการควบคุมและลงโทษการใช้อำนาจโดยมิชอบ ขณะที่ Economist Intelligence Unit และ Global Insight มุ่งประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ส่วนดัชนีจาก World Economic Forum และ IMD สะท้อนการรับรู้ของนักธุรกิจเกี่ยวกับระดับการติดสินบนและความโปร่งใสในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ดัชนีจาก World Justice Project และ Varieties of Democracy Institute ยังให้ความสำคัญกับคุณภาพของหลักนิติธรรม ระบบตุลาการ และความแพร่หลายของการทุจริตในสถาบันทางการเมือง เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับโครงสร้างสถาบันทางการเมืองของรัฐ

กล่าวโดยสรุป CPI เป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนระดับการรับรู้การทุจริตผ่านมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและภาคธุรกิจ ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างระดับการทุจริต คุณภาพของสถาบันของรัฐ และความโปร่งใสในการใช้อำนาจสาธารณะ ในบริบทของการศึกษานี้ ดัชนีดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์เชิงนโยบาย เพื่ออธิบายความแตกต่างของระดับการรับรู้การทุจริตระหว่างประเทศเดนมาร์กและประเทศไทย

การรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมือง

การรับรู้การทุจริต (corruption perception) ในบริบทเศรษฐกิจการเมืองมิได้เป็นเพียงการสะท้อนระดับการทุจริตที่เกิดขึ้นจริงในภาครัฐเท่านั้น หากแต่เป็นผลลัพธ์ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐ ระบบการเมือง และกลไกทางเศรษฐกิจ ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะภาคธุรกิจ นักลงทุน และผู้เชี่ยวชาญ การรับรู้ดังกล่าวจึงทำหน้าที่เป็น “สัญญาณทางเศรษฐกิจการเมือง” ที่สะท้อนคุณภาพของรัฐ ความน่าเชื่อถือของนโยบาย และเสถียรภาพของการจัดสรรทรัพยากรของแต่ละประเทศ (ปฐวิญญ์ วัฒนสุข, 2568)

ในทางทฤษฎี การศึกษาการทุจริตในสังคมศาสตร์ได้พัฒนาแนวคิดเพื่ออธิบายสาเหตุและพลวัตของการทุจริตในระบบการเมืองและการบริหารภาครัฐ หนึ่งในกรอบแนวคิดสำคัญคือ ทฤษฎี principal-agent ซึ่งมองว่าการทุจริตเกิดจากความไม่สมดุลของข้อมูลและอำนาจระหว่าง “ผู้มอบอำนาจ” เช่น ประชาชนหรือรัฐ กับ “ผู้ใช้อำนาจแทน” เช่น ข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้ใช้อำนาจมีดุลยพินิจสูงและมีข้อมูลมากกว่าผู้มอบอำนาจ จึงอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนได้ โดยเฉพาะในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต การกำกับดูแล หรือการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ (Klitgaard, 1988; Shleifer & Vishny, 1993; Groenendijk, 1997) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยร่วมสมัยได้เสนอว่าในหลายประเทศ การทุจริตมิได้เป็นเพียงปัญหาของพฤติกรรมรายบุคคลเท่านั้น แต่เป็น ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบสังคม

และสถาบัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิด collective action กล่าวคือ เมื่อการทุจริตกลายเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในระบบ ผู้คนมักเชื่อว่าผู้อื่นก็จะกระทำเช่นเดียวกัน ส่งผลให้การปฏิบัติตามกฎอย่างซื่อสัตย์อาจทำให้ตนเสียเปรียบ จึงเกิดแรงจูงใจให้ปฏิบัติตามพฤติกรรมที่เป็นบรรทัดฐานของระบบ แม้ว่าจะตระหนักถึงผลกระทบเชิงลบต่อสังคมโดยรวม (Persson, Rothstein & Teorell, 2013; Marquette & Peiffer, 2015)

นอกจากนี้ การทำความเข้าใจการรับรู้การทุจริตจำเป็นต้องพิจารณาลักษณะและรูปแบบของการทุจริตที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจการเมืองควบคู่กัน นักวิชาการด้านเศรษฐกิจการเมืองอย่าง สังคิต พิริยะรังสรรค์ (2549) เสนอว่าการทุจริตสามารถจำแนกออกได้เป็นหลายลักษณะ เช่น การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (rent-seeking) การใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ของกลุ่มผู้มีอำนาจหรือครอบครัว (kleptocracy) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การใช้นโยบายหรือกฎหมายอย่างลำเอียง การใช้ทรัพยากรของรัฐในทางมิชอบ การให้และรับสินบน การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ตลอดจนการทุจริตในการเลือกตั้งและการสนับสนุนทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รูปแบบของการทุจริตเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการทุจริตมิได้จำกัดอยู่เพียงพฤติกรรมของบุคคล หากแต่มีความเชื่อมโยงกับโครงสร้างอำนาจทางการเมือง กลไกการจัดสรรทรัพยากร และสถาบันของรัฐในระบบเศรษฐกิจการเมือง

ในมิติของนิยามและลักษณะของการทุจริต ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2558) อธิบายว่าการทุจริตหมายถึงการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจสาธารณะ แม้บางกรณีอาจไม่ผิดกฎหมายโดยตรง แต่ขัดต่อจริยธรรมและความคาดหวังของสังคมต่อผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ เช่น นักการเมือง ข้าราชการ และผู้บริหารองค์กรของรัฐ การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น การเล่นพรรคเล่นพวกหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน เช่น การรับสินบนหรือการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ ซึ่งเรียกว่า “การทุจริตเชิงนโยบาย” (state or regulatory capture) ทั้งนี้ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และนวนลน้อย ตรีรัตน์ (2546) ชี้ว่าปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) เป็นประเด็นสำคัญของจริยธรรมทางการเมือง โดยเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งดำรงตำแหน่งสาธารณะควบคู่กับการมีผลประโยชน์ในภาครัฐกิจหรือกิจการเอกชน ซึ่งอาจทำให้บุคคลดังกล่าวใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้องได้ โดยเฉพาะในกรณีของโครงการขนาดใหญ่หรือการให้สัมปทานของรัฐ

ในมิติของผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ Lambsdorff (2005) ได้ทบทวนงานวิจัยเชิงประจักษ์จากข้อมูลหลายประเทศและพบว่าการทุจริตส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในหลายด้าน เช่น การลงทุน การเติบโตทางเศรษฐกิจ คุณภาพของสถาบัน การใช้จ่ายภาครัฐ และระดับความยากจน รวมทั้งยังมีผลต่อการไหลของเงินทุน การค้า และความช่วยเหลือระหว่างประเทศ งานศึกษาวิจัยชี้ว่าสาเหตุของการทุจริตเกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น การขาดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ความบิดเบือนของนโยบายระบบการเมือง ระดับค่าตอบแทนของภาครัฐ ตลอดจนปัจจัยทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ในอีกมิติหนึ่ง Khan (2002) ชี้ว่าองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะธนาคารโลก ได้ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริตใน

ฐานองค์ประกอบสำคัญของธรรมาภิบาลและการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยนิยามการทุจริตว่าเป็น “การใช้อำนาจหน้าที่สาธารณะเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน” และเสนอแนวทางสำคัญในการจัดการปัญหา เช่น การป้องกัน การทุจริตในโครงการพัฒนา การสนับสนุนประเทศสมาชิกในการต่อต้านการทุจริต การบูรณาการประเด็นการทุจริตในนโยบายการพัฒนา และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการทุจริต

ในบริบทของประเทศไทย การทุจริตมักถูกมองว่าเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนา เศรษฐกิจและความเชื่อมั่นทางการเมือง โดยเฉพาะในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การออกใบอนุญาต และการกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รัฐใช้อำนาจดุลยพินิจอย่างเข้มข้น การรับรู้การทุจริตในภาคการ ลงทุนจึงไม่ได้เป็นเพียงการประเมินเชิงจริยธรรม แต่ยังสะท้อนถึง “ต้นทุนและความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ” ที่นัก ลงทุนต้องเผชิญในการตัดสินใจลงทุน ในบริบทดังกล่าว ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือที่ใช้สะท้อนความสามารถของรัฐในการควบคุมการใช้อำนาจ และบริหารจัดการผลประโยชน์สาธารณะ โดยคะแนน CPI ไม่เพียงสะท้อนภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของ ประเทศในเวทีระหว่างประเทศ แต่ยังมีผลต่อการไหลของเงินทุน การลงทุนจากต่างประเทศ และความสามารถ ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ คะแนน CPI ของประเทศไทยที่ลดลงเหลือ 33 คะแนน ในปี ค.ศ. 2025 ซึ่งถือว่าต่ำที่สุดในรอบกว่า 12 ปี สะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญและภาคธุรกิจต่อ ประสิทธิภาพของรัฐไทยในการบังคับใช้กฎหมายและควบคุมการทุจริตยังอยู่ในระดับจำกัด และบ่งชี้ถึงข้อท ายเชิงโครงสร้างของระบบราชการไทย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2568)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศเดนมาร์ก จะเห็นได้ว่าความแตกต่างของระดับการรับรู้การ ทุจริตมิได้เกิดจากระดับการทุจริตเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว หากแต่สัมพันธ์กับโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง และคุณภาพของสถาบันของรัฐ เดนมาร์กซึ่งมีคะแนน CPI อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรัฐที่มีขีด ความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมการใช้อำนาจ และกำกับตลาดอย่างโปร่งใส ส่งผลให้เกิดความ เชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุน และสะท้อนออกมาในรูปของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง (กระทรวงพาณิชย์, 2568)

กล่าวโดยสรุป การรับรู้การทุจริตในบริบทเศรษฐกิจการเมืองมิได้เป็นเพียงการประเมินพฤติกรรม การทุจริตของบุคคลหรือหน่วยงานรัฐเท่านั้น หากแต่สะท้อนถึงคุณภาพของสถาบันของรัฐ โครงสร้างอำนาจทาง การเมือง และกลไกการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจของสังคมโดยรวม ระดับการรับรู้การทุจริตจึงมี ความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของระบบราชการ ความโปร่งใสของนโยบายสาธารณะ และความสามารถของรัฐ ในการกำกับดูแลผลประโยชน์สาธารณะในระบบเศรษฐกิจการเมือง นอกจากนี้ การเปรียบเทียบระหว่าง ประเทศยังชี้ให้เห็นว่าประเทศที่มีสถาบันของรัฐที่เข้มแข็งและมีระบบการกำกับดูแลที่โปร่งใส มักมีระดับการ รับรู้การทุจริตต่ำและได้รับความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจสูงกว่า ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่สถาบันของรัฐยังมี ข้อจำกัดด้านธรรมาภิบาลและการตรวจสอบถ่วงดุล มักเผชิญกับการรับรู้การทุจริตในระดับสูง ซึ่งสะท้อนถึง ความท้าทายเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจการเมืองและสถาบันของรัฐในกระบวนการพัฒนา

ตารางที่ 1 แนวโน้มดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศเดนมาร์กและประเทศไทย

ประเด็นเปรียบเทียบ	ประเทศเดนมาร์ก	ประเทศไทย
คะแนน CPI ล่าสุด (2025)	89 / 100	33 / 100
อันดับ CPI (จาก 182 ประเทศ)	อันดับ 1	อันดับ 116
แนวโน้มคะแนน CPI (2012–2025)	อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง มีความผันผวนต่ำ	อยู่ในระดับต่ำ และมีความผันผวนต่อเนื่อง
ช่วงคะแนน CPI ในรอบ 12 ปี	ประมาณ 87–92 คะแนน	ประมาณ 33–38 คะแนน
ทิศทางการเปลี่ยนแปลงล่าสุด	ลดลง (-1 คะแนน จากปี 2024)	ลดลง (-1 คะแนน จากปี 2024)
เสถียรภาพของการรับรู้การทุจริต	สูง สะท้อนรัฐที่มีขีดความสามารถเข้มแข็ง	ต่ำ สะท้อนข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของรัฐ
ขีดความสามารถของรัฐ	รัฐสามารถบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมอำนาจ และรักษาความต่อเนื่องของนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	รัฐเผชิญข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมาย การควบคุมอำนาจดุลยพินิจ และการปฏิรูปเชิงสถาบัน
เศรษฐกิจการเมือง	สร้างความเชื่อมั่นต่อการลงทุนและการกำกับดูแลเศรษฐกิจในระยะยาว	การทุจริตถูกมองเป็นความเสี่ยงเชิงระบบ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน

จากตารางการเปรียบเทียบแนวโน้มดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ระหว่างประเทศเดนมาร์กและประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 2012–2025 พบว่าความแตกต่างของคะแนน อันดับ และเสถียรภาพของ CPI สะท้อนความแตกต่างเชิงโครงสร้างของรัฐและระบบเศรษฐกิจการเมืองของทั้งสองประเทศอย่างชัดเจน

ประเทศเดนมาร์กมีคะแนน CPI ล่าสุดในปี ค.ศ. 2025 อยู่ที่ 89 คะแนน จาก 100 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 1 จาก 182 ประเทศ โดยมีแนวโน้มคะแนนอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลากว่า 12 ปีที่ผ่านมา คะแนน CPI ของเดนมาร์กมีช่วงการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างแคบ (ประมาณ 87–92 คะแนน) และไม่มี การเปลี่ยนแปลงจากปีก่อนหน้าหรือเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ซึ่งสะท้อนเสถียรภาพของระบบการกำกับดูแล ภาครัฐและขีดความสามารถของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมอำนาจ และรักษาความต่อเนื่องของ

นโยบายสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาพการรับรู้การทุจริตในกรณีของเดนมาร์กจึงมีลักษณะของ “เสถียรภาพเชิงสถาบัน” ที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นด้านการลงทุนและการกำกับดูแลเศรษฐกิจในระยะยาว

ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยมีคะแนน CPI ในปี ค.ศ. 2025 อยู่ที่ 33 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 116 จาก 182 ประเทศ โดยมีแนวโน้มคะแนนอยู่ในระดับต่ำและมีความผันผวนอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาเดียวกัน ช่วงคะแนน CPI ของประเทศไทยในรอบ 12 ปีอยู่ระหว่างประมาณ 33–38 คะแนน และมีการลดลงจากปีก่อนหน้า 1 คะแนน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนการรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญและภาคธุรกิจต่อข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของประเทศไทย ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมาย การควบคุมอำนาจดุลยพินิจ และความต่อเนื่องของการปฏิรูปเชิงสถาบัน ซึ่งยังไม่สามารถสร้างผลลัพธ์เชิงความเชื่อมั่นได้อย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณาในมิติขีดความสามารถของรัฐ ตารางแสดงให้เห็นว่าเดนมาร์กสามารถใช้อำนาจรัฐเพื่อกำกับดูแลตลาดและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การทุจริตมีต้นทุนสูงและไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประเทศไทยยังเผชิญข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมอำนาจดุลยพินิจ ซึ่งทำให้การทุจริตถูกมองว่าเป็นความเสี่ยงเชิงระบบมากกว่าความผิดปกติของปัจเจกบุคคล

ในมิติของเศรษฐกิจการเมือง ความแตกต่างของแนวโน้ม CPI ระหว่างสองประเทศสะท้อนบทบาทของรัฐในการสร้างหรือบั่นทอนความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ เดนมาร์กสามารถใช้ความโปร่งใสและธรรมาภิบาลเป็นฐานในการดึงดูดการลงทุนและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ขณะที่ประเทศไทยยังเผชิญการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนและอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจในเวทีระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป ตารางเปรียบเทียบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างของการรับรู้การทุจริตระหว่างประเทศเดนมาร์กและประเทศไทยมิได้เกิดจากระดับการทุจริตเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลลัพธ์ของคุณภาพสถาบัน ขีดความสามารถของรัฐ และโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบเศรษฐกิจการเมือง ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในมิติถัดไปของบทความ (จตุรงค์ กอบแก้ว, 2568)

บทสรุป

“การรับรู้การทุจริต” มิได้เป็นเพียงภาพสะท้อนของการทุจริตรายกรณีหรือประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น หากแต่เป็นผลลัพธ์ของโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองที่รัฐใช้อำนาจกำกับดูแลทรัพยากรสาธารณะ กำหนดกติกา และจัดสรรผลประโยชน์ภายใต้ระดับความโปร่งใส หลักนิติธรรม และความรับผิดชอบของสถาบันของรัฐที่แตกต่างกัน การใช้ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) จึงช่วยสะท้อนระดับ “ความเชื่อมั่น” ของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะภาคธุรกิจ นักลงทุน และผู้เชี่ยวชาญ ต่อคุณภาพสถาบันของรัฐ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจลงทุน ต้นทุนความเสี่ยง และภาพลักษณ์ของประเทศในระบบเศรษฐกิจโลก

เมื่อพิจารณาผล CPI ประจำปี ค.ศ. 2025 ที่เผยแพร่โดย Transparency International พบว่าประเทศเดนมาร์กยังคงอยู่อันดับ 1 ของโลกด้วยคะแนน 89 คะแนน จาก 100 คะแนน สะท้อนความเข้มแข็งของระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา หลักนิติธรรม และความโปร่งใสเชิงโครงสร้างที่ทำให้การทุจริตมีต้นทุนสูง

และไม่คุ้มค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยประเทศที่มีคะแนนสูงรองลงมา ได้แก่ ฟินแลนด์ (88 คะแนน) และ สิงคโปร์ (84 คะแนน) ขณะที่ประเทศที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูงของโลกยังรวมถึง นิวซีแลนด์ (81 คะแนน) และ นอร์เวย์ (81 คะแนน) ซึ่งติดอยู่ในอันดับ 5 แรกของโลก นอกจากนี้ ยังมีประเทศที่มีคะแนนอยู่ในกลุ่มสูง เช่น สวีเดน (80 คะแนน) สวิตเซอร์แลนด์ (80 คะแนน) ลักเซมเบิร์ก (78 คะแนน) และเนเธอร์แลนด์ (78 คะแนน) สะท้อนให้เห็นว่าประเทศที่มีระบบธรรมาภิบาลเข้มแข็งและสถาบันของรัฐที่มีประสิทธิภาพมักมีระดับการรับรู้ การทุจริตต่ำอย่างต่อเนื่อง (ไทยรัฐออนไลน์, 2568)

ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทยได้รับคะแนน CPI ในปี ค.ศ. 2025 จำนวน 33 คะแนน ลดลงจากปีก่อนหน้า 1 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 116 จากทั้งหมด 182 ประเทศ สะท้อนว่าการรับรู้ต่อความโปร่งใสและ กลไกกำกับดูแลของรัฐไทยยังคงอยู่ในระดับเปราะบาง ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของอันดับไม่จำเป็นต้องหมายถึง การปรับตัวดีขึ้นเชิงสาระ เนื่องจากคะแนนที่ลดลงบ่งชี้ว่าความเชื่อมั่นต่อระบบการกำกับดูแลและการป้องกัน การทุจริตยังถูกบั่นทอนจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้างในระบบเศรษฐกิจการเมือง โดยประเทศไทยมีคะแนนและ อันดับอยู่ในระดับใกล้เคียงกับหลายประเทศ เช่น เอกวาดอร์ ปานามา และเซอร์เบีย ซึ่งล้วนมีคะแนน 33 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 116 ร่วมกัน สะท้อนถึงความท้าทายด้านธรรมาภิบาลที่ยังคงดำรงอยู่ในหลาย ประเทศที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองคล้ายคลึงกัน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างแหล่งข้อมูลที่ใช้คำนวณ CPI ของประเทศไทยในปี ค.ศ. 2025 พบว่ามีการ ประเมินจากแหล่งข้อมูลจำนวน 9 แหล่ง โดยคะแนนเพิ่มขึ้นจาก 3 แหล่ง ได้แก่ The Political and Economic Risk Consultancy: PERC Asia Risk Guide ซึ่งประเมินผลกระทบของการทุจริตต่อสถาบันทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ประเทศไทยได้รับ 45 คะแนน เพิ่มขึ้น 4 คะแนนจากปีก่อนหน้า แหล่งข้อมูล World Economic Forum – Executive Opinion Survey (EOS) ซึ่งประเมินระดับการจ่ายสินบนของภาค ธุรกิจในกระบวนการต่าง ๆ ประเทศไทยได้รับ 35 คะแนน เพิ่มขึ้น 1 คะแนนจากปีก่อนหน้า และแหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Project (V-Dem) ซึ่งประเมินระดับการทุจริตในภาครัฐทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ประเทศไทยได้รับ 30 คะแนน เพิ่มขึ้น 1 คะแนนจากปีก่อนหน้า

ในขณะเดียวกัน คะแนนจากแหล่งข้อมูลจำนวน 4 แหล่งลดลง ได้แก่ Bertelsmann Foundation Transformation Index (BF-TI) ซึ่งประเมินประสิทธิภาพของการปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้ กฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ประเทศไทยได้รับ 30 คะแนน ลดลง 4 คะแนนจากปีก่อนหน้า Economist Intelligence Unit Country Ratings (EIU) ซึ่งประเมินความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ ประเทศไทยได้รับ 34 คะแนน ลดลง 1 คะแนนจากปีก่อนหน้า IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) ซึ่ง ประเมินระดับการตัดสินใจและการทุจริตในระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้รับ 26 คะแนน ลดลง 10 คะแนน จากปีก่อนหน้า และ World Justice Project Rule of Law Index (WJP) ซึ่งประเมินการใช้อำนาจหน้าที่โดย มิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ประเทศไทยได้รับ 32 คะแนน ลดลง 1 คะแนนจากปีก่อนหน้า นอกจากนี้ คะแนนจาก อีก 2 แหล่งข้อมูลยังคงอยู่ในระดับเดิม ได้แก่ PRS International Country Risk Guide (PRS) ซึ่งประเมิน ระดับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ และความสัมพันธ์ระหว่างภาคการเมืองกับภาค ธุรกิจ ประเทศไทยได้รับ 33 คะแนน เท่ากับปีก่อนหน้า และ S&P Global Insights Country Risk Ratings

(GI) ซึ่งประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตที่ภาคธุรกิจอาจเผชิญในการดำเนินธุรกิจ ประเทศไทยได้รับ 32 คะแนน เท่ากับปีก่อนหน้า

ภาพรวมดังกล่าวสะท้อนว่าการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยไม่ได้เคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด หากแต่เป็นผลจากแรงตึงระหว่างสัญญาณเชิงบวกบางด้าน เช่น ความพยายามของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายหรือการผลักดันนโยบายต่อต้านการทุจริต กับสัญญาณเชิงลบที่ยังส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ความไม่โปร่งใสในการใช้งบประมาณ การใช้อำนาจดุลยพินิจ และประสิทธิภาพของกลไกตรวจสอบและลงโทษ ซึ่งล้วนสัมพันธ์กับการประเมินความเสี่ยงของนักลงทุนต่อโอกาสที่จะต้องเผชิญการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบ นอกจากนี้ หากพิจารณาจากกรอบแนวคิดทางทฤษฎี การเปลี่ยนแปลงของระดับการรับรู้การทุจริตยังสามารถอธิบายได้ทั้งในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างผู้มอบอำนาจกับผู้ใช้อำนาจตามแนวคิด principal-agent ซึ่งเน้นบทบาทของกลไกตรวจสอบและความรับผิดชอบของรัฐ ตลอดจนในมิติของ collective action ซึ่งมองว่าการทุจริตอาจกลายเป็นบรรทัดฐานของระบบเมื่อผู้มีส่วนได้เสียเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไปในสังคม (Klitgaard, 1988; Persson, Rothstein & Teorell, 2013) ดังนั้น การยกระดับคะแนน CPI และการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของสังคมต่อปัญหาการทุจริตจึงจำเป็นต้องอาศัยทั้งการปรับปรุงกลไกตรวจสอบของรัฐและการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการทุจริตควบคู่กันไป

ดังนั้น นัยสำคัญของการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การยกระดับการต่อต้านการทุจริตให้สามารถ “เปลี่ยนการรับรู้” ของสังคมและประชาคมระหว่างประเทศได้อย่างยั่งยืน ไม่อาจพึ่งพามาตรการเชิงกฎหมายหรือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องดำเนินควบคู่กับการปฏิรูปเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจการเมือง ได้แก่ การลดช่องว่างในการใช้อำนาจดุลยพินิจของรัฐ การเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการใช้งบประมาณและการกำกับดูแลตลาด การเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถาบันของรัฐ และการปลูกฝังบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในระยะยาว เนื่องจากท้ายที่สุดแล้ว “การรับรู้การทุจริต” เป็นสัญญาณรวมที่สะท้อนคุณภาพของรัฐ ความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร และความน่าเชื่อถือของกติกาสาธารณะในระบบเศรษฐกิจการเมือง

ข้อเสนอแนะ

1) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตในมิติเชิงโครงสร้าง โดยทำความเข้าใจว่าการรับรู้การทุจริตเป็นผลสะท้อนของคุณภาพสถาบันของรัฐและโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง มากกว่าการมองว่าเป็นเพียงปัญหาพฤติกรรมของบุคคล ทั้งนี้ควรเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย การกำกับดูแลเศรษฐกิจ และการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะอย่างโปร่งใส เพื่อลดแรงจูงใจเชิงโครงสร้างของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และส่งเสริมความเชื่อมั่นต่อสถาบันของรัฐในระยะยาว

2) สถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตในฐานะปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจการเมือง ควบคู่กับการปลูกฝังจริยธรรมและบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางสังคมที่สนับสนุนความโปร่งใส หลักนิติธรรม และความรับผิดชอบของสถาบันของรัฐในระยะยาว

3) การยกระดับการต่อต้านการทุจริตควรดำเนินการในลักษณะองค์รวม โดยบูรณาการการพัฒนาคุณภาพสถาบันของรัฐ องค์กรอิสระ กลไกตรวจสอบถ่วงดุล ความโปร่งใสเชิงโครงสร้าง และวัฒนธรรมทางสังคมควบคู่กัน พร้อมทั้งใช้ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) เป็นเครื่องมือสะท้อนระดับความเชื่อมั่นและจุดอ่อนเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจการเมือง มากกว่าการมุ่งเน้นการจัดอันดับเพียงอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง(References)

- กระทรวงพาณิชย์. (2568). *เศรษฐกิจเดนมาร์กปี 2025: แนวโน้มสดใสท่ามกลางความไม่แน่นอนทั่วโลก*. สืบค้นจาก <https://คิดค่า.com/เศรษฐกิจเดนมาร์กปี-2025-แนว/>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). 9 ธันวาคม วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล (International Anti-Corruption Day). สืบค้นจาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2436/iid/239399>
- เขมภัทร ทฤษฎิกุล. (2564). *ความสัมพันธ์ของเรื่องเศรษฐกิจและการเมือง*. สืบค้นจาก <https://pridi.or.th/th/content/2021/09/838/2025/02/13/making-denmark-the-least-corrupt-in-the-world/>
- จตุรงค์ กอบแก้ว. (2568). 4 แนวทาง ดัน “เดนมาร์ก” คอร์รัปชันน้อยที่สุดในโลก. สืบค้นจาก <https://www.salika.co>
- เจริญ สุทธิทุกิต. (2567). *ความร่วมมือระดับนานาชาติและภูมิภาคในการต่อต้านคอร์รัปชัน*. สืบค้นจาก <https://policywatch.thaipbs.or.th/article/government-98>
- ชัยวัฒน์ ม่านศรีสุข. (2564). พัฒนาการของการต่อต้านคอร์รัปชันระดับโลก. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 14(1), 12 - 24. สืบค้นจาก <https://www.nacc.go.th/uploads/files114740928/journal132/141/141/tex141-19-41.pdf?csrt=12908713746151222105>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2568). *เดนมาร์กครองแชมป์ดัชนีคอร์รัปชัน CPI 7 ปีซ้อน ไทยรั้งที่ 107 ร่วม*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2841379>
- ปฐวิทย์ วัฒนสุข. (2568). *ดัชนีรับรู้การทุจริตที่มากกว่าตัวเลข*. สืบค้นจาก <https://policywatch.thaipbs.or.th/article/government-144>
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2558). *จะต่อสู้กับคอร์รัปชันอย่างไรดี ?*. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2015/11/Puey-speech-Pasuk.pdf>
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และนวนลน้อย ตรีรัตน์. (2546). *คอร์รัปชัน ค่าเช่า และพัฒนาการเศรษฐกิจ*. *วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 21(4), 1–29.
- ศูนย์ความรู้เพื่อความร่วมมือในการต่อต้านคอร์รัปชัน และส่งเสริมธรรมาภิบาลในระดับภูมิภาค. (2568). *KRAC คัดสรร เล่างานวิจัยไทย | “เดนมาร์ก” ประเทศที่ยืนหนึ่งเรื่องความโปร่งใส แบบไม่พึ่งพาหน่วยงานต่อต้านทุจริต*. สืบค้นจาก <https://kraccorruption.com/knowledge/krac-kudsan-research-03-09/#:~:text=>
- ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์. (2566). *ชวนศึกษา! ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-เดนมาร์ก (ตอนที่ 1)*. สืบค้นจาก <https://globthailand.com/denmark1-18092023/>
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้นจาก <http://www.stopcorruption.moph.go.th/>
- ลัทธิคิต พริยะรังสรรค์. (2549). *ทฤษฎีคอร์รัปชัน*. สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน. (2564). *ข้อมูลทั่วไปเดนมาร์ก*. สืบค้นจาก <https://copenhagen.thaiembassy.org/th/page/53280-ข้อมูลทั่วไปเดนมาร์ก?menu=5d81f04615e39c1614003410>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2567). *ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศต่างๆ ทั่วโลก*. สืบค้นจาก https://www.pacc.go.th/cpi_pacc/cpi.html

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2568). *รายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2567*. สืบค้นจาก <https://www.pacc.go.th/cpi/assets/files/cpi-2024.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2568). *การทุจริตส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไร*. สืบค้นจาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/20180831184638361/20250218143134?>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2567). *แนวทางการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตกับความเชื่อมั่นการลงทุนในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail/20180831184638361/20240326165952?>

European Union. (2024). *Denmark*. Retrieved from https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/denmark_en

Groenendijk, N. (1997). A principal-agent model of corruption. *Crime, Law and Social Change*, 27(3), 207–229.

Gultung, F. (2001). Transparency International's Network to Curb Global Corruption. In G. E. Caiden, O. P. Dwivedi, & J. G. Jabbra (Eds.), *Where Corruption Lives* (pp. 199–201). Kumarian Press.

Hawthorne, O. E. (2012). *Do International Corruption Metrics Matter? Assessing the Impact of Transparency International's Corruption Perceptions Index*. Retrieved from https://digitalcommons.odu.edu/gpis_etds/50/

Khan, M. H. (2002). Corruption and governance in early capitalism: World Bank strategies and their limitations. In J. R. Pincus & J. A. Winters (Eds.), *Reinventing the World Bank*. Cornell University Press. <https://doi.org/10.7591/9781501729492-008>

Klitgaard, R. (1988). *Controlling corruption*. University of California Press.

Lambsdorff, J. G. (2005). *Consequences and causes of corruption: What do we know from a cross-section of countries?* Passauer Diskussionspapiere: Volkswirtschaftliche Reihe, No. V-34-05.

Marquette, H., & Peiffer, C. (2015). *Corruption and collective action* (DLP Research Paper No. 32). University of Birmingham. Retrieved from <https://www.dlprog.org/publications/research-papers/corruption-and-collective-action>

Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad). (2011). *Evaluation of*

- Transparency International Report 8/2010 - Evaluation*. Retrieved from <https://www.oecd.org/derec/norway/47447924.pdf>
- Rojas, H., Tello Bartolome, M., Fernandez, K., & Cutipa-Luque, O. (2025). Dynamic interconnections between corruption and economic growth. *Economics Bulletin*, 45(3), 1485–1503.
- Rontos, K., Vavouras, I., Ciommi, M. T., & Salvati, L. (2019). Two faces of the same coin? A comparative, global approach to corruption and socioeconomic development. *Quality & Quantity*, 53(4), 1875–1894.
- Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1993). Corruption. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(3), 599–617. <https://doi.org/10.2307/2118402>
- Persson, A., Rothstein, B., & Teorell, J. (2013). Why anticorruption reforms fail: Systemic corruption as a collective action problem. *Governance*, 26(3), 449–471. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0491.2012.01604.x>
- Pieth, M. (1997). *International Cooperation to Combat Corruption*. In K. A. Elliott (Ed.). *Corruption and the Global Economy* (pp. 119-132). Institute for International Economics.
- Transparency International. (2024). *Corruption Perceptions Index: Denmark*. <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/dnk>
- Transparency International. (2024). *Corruption Perceptions Index: Thailand*. <https://www.transparency.org/en/countries/thailand>